

Parohia Mărtisor

Foaie de duminică

Anul VI nr. 17 (275)

23 Aprilie 2017

Duminica a 2-a din Post

(a sf. Apostol Toma)

www.parohiamartisor.ro

2017 - Anul omagial al sfințelor icoane și al iconarilor

"În ziua cea dintâi a săptămânii, fiind seară și ușile fiind încuiate, acolo unde erau adunați ucenicii de frica iudeilor, a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: **Pace vouă!** Și, zicând acestea, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Deci s-au bucurat ucenicii văzându-l pe Domnul. Atunci Iisus le-a zis iarăși: **Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi.** Și, spunând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: **Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate, și căroră le veți ține, vor fi ținute.** Însă Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Deci i-au spus lui ceilalți ucenici: **Am văzut pe Domnul!** Dar el le-a zis: **Dacă nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor, și dacă nu voi pune degetul meu în semnul cuielor, și dacă nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede.** Și, după opt zile, ucenicii Lui erau iarăși înăuntru, și Toma era împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijlocul lor și a zis: **Pace vouă!** Apoi a zis lui Toma: **Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios.** A răspuns Toma și I-a zis: **Domnul meu și Dumnezeu meu!** Iisus I-a zis: **Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericii cei ce n-au văzut și au crezut!** Iisus a făcut înaintea ucenicilor Săi și alte multe minuni, care nu sunt scrise în cartea aceasta. Iar acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și, crezând, să aveți viață în numele Lui." (Ioan 20, 19-31)

Toma, în setea lui nestăvilită de a se lămuri (în sensul eminescian, vechi, al cuvântului), nu ezită niciodată să întrebe, să-și mărturisească ignoranța, nu se face că știe ceea ce nu știe, nu ezită să pară "pisălog". Datorită insistenței lui inocente ("Doamne, nu știm unde Te duci; iar calea cum o putem ști?" - Ioan 14, 5) avem din partea lui Hristos una din marile dezvăluiri despre Sine Însuși, descoperire esențială pentru întregul discurs teologic corect ulterior: "**Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine. Dacă M-ați fi cunoscut pe Mine, și pe Tatăl Meu L-ați fi cunoscut; dar acum Îl cunoașteți și L-ați văzut**" (Ioan 14, 6-7). Cu alte cuvinte, Hristos este Revelația culminantă, deplină. Construcția dogmatică a învățaturii creștine corecte (ortodoxe), splendidul și subtilul ei eșafodaj pleacă de la această dezvăluire fundamentală, obținută datorită insistenței aparent săcăietoare a Sf. Apostol Toma ("**Toma cel minunat a deschis izvorul dogmelor**" - cântare la Vecernia zilei sfântului, la 6 octombrie). Fără îndoială că **ceilalți Apostoli nu știau mai mult decât Toma, dar ei nu îndrăznesc să întrebe**, pentru că sunt mai "cuminți", mai convenționali, așteaptă ca lucrurile să li se dezvăluie de la sine. În schimb, Toma își însușise fără rezerve învățătura dată de Domnul lui: "**Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide**" (Luca 11, 9). Prin cererea, căutarea și bătaia lui, ni se dă, aflăm, ni se deschide nouă tuturor.

Între Apostoli, Toma este mereu absent. Vine Hristos, după Înviere, la Apostoli, Toma e absent. "Adoarme" Maica Domnului, Toma e absent, după cum spune tradiția (Mineiul pe august). Pe unde umblă Apostolul în acest timp, de e tot timpul absent? Sigur, nu chiulea, absențele lui sunt "motivate", el se află mereu în misiune. În avântul lui, alege locuri de misiune mai depărtate de "lumea veche" și mai dificil de evanghelizat. Veștile ajung mai greu la el, iar când, în sfârșit, vine, **prima lui grijă este ca să se încredințeze, să fie un martor la prima mână, nu la a doua, să poată mărturisi "am văzut, am atins cu mâna mea", nu "am auzit că", "mi s-a spus că"**. Acest lucru intră în datoria lui de Apostol deplin.

Toma nu "crede pe cuvânt", pentru el nu sunt suficiente probe de genul *trecutului prin ușile încuiate*. **Proba pe care o caută el nu este o probă de putere, ci o probă de iubire. El vrea să atingă rănilor care sunt expresia și urmarea jertfei din iubire de oameni a lui Hristos. El știe că proba puterii poate fi înșelătoare.** Ceea ce nu poate imita diavolul și cei ce se folosesc de puterile lui este iubirea. "**Dumnezeu este iubire**" - va mărturisi Apostolul mezin (I Ioan 4, 16).

Până astăzi, oricând a fost vorba de a se primi o formulare nouă în Biserică, oricând un părinte, chiar dintre cei mai îmbunătățiți, are un gând nou, o "viziune" spectaculoasă, se cercetează îndelung, pentru a se convinge că nu este o ispită. Prima reacție trebuie să fie de respingere. Chiar și părinții cei mai duhovnicești, contrar unor opinii comune, sunt confrunțați cu mari ispite (vezi, de pildă, celebrul tablou al lui Grünewald cu Sfântul Antonie cel Mare). **Toma știe despre credință că nu este oarbă, că ea presupune și o încredințare** (în-credințare - de subliniat, din nou, uimitoarele valențe teologice ale limbii române). Se intră în credință, în cele din urmă ea trebuie să reprezinte un act de alegere și adeziune liberă. E un teritoriu al ființei integrale.

Prin Toma știm cam ce ar putea fi trupurile noastre înviate, cele care se seamănă firești, pământești, și învie cerești, duhovnicești (I Corinteni 15, 40-44). Știm că **ele vor purta ca semne ale biruinței rănilor iubirii și dăruirii noastre pentru ceilalți și pentru Dumnezeu.**

Costion Nicolescu – www.crestinortodox.ro

Să ne ajute Bunul Dumnezeu prin rugăciunile Sfântului Apostol Toma să ajungem și noi la încredințarea deplină despre Învierea Domnului nostru Iisus Hristos; să ajungem și noi să putem simți puterea Lui în noi; să ajungem și noi să fim între cei fericiți pentru că suntem credincioși. Să ne ajute Bunul Dumnezeu, pentru rugăciunile Maicii Preacurate, ca și credința noastră să fie lucrătoare în slujire și în cunoștință, iar slujirea și cunoștința să ne ducă la iubire și iubirea să ne facă într-adevăr fericiți, ca și prin aceasta să se preamărească numele Sfintei Treimi de acum și până în veac. Amin!

Arhim Teofil Părăian – "Credința lucrătoare prin iubire – predici la duminicile de peste an", Editura Agaton, 2009

Minunea venirii Sfintei Lumini de la Sfântul Mormânt

Biserica Sfântului Mormânt este numită de ortodocși Biserica Învierii, pentru că nu moartea, ci Învierea Domnului este temelia, cununa, biruința creștinilor. Este o construcție măreață din secolul al XI-lea, înălțată de cruciați, în locul altei biserici vechi, zidită de Sfânta Elena în secolul IV, în Ierusalim. Ea adăpostește cele mai scumpe locuri ale creștinilor: Golgota și Mormântul Domnului nostru Iisus Hristos. Mărturii despre minunea coborârii Sfintei Lumini avem încă din timpul **patriarhului Narcis al Ierusalimului** care relatează cum în **anul 135** s-a aprins untdelemnul din candelă de la această lumină sfântă. De asemenea, **istorici** ca Nichifor

Theotochie și alții mărturisesc despre ea. În jurul anului 330, Sfântul Grigorie Luminătorul vorbește de aprinderea candelă așezată pe Mormântul lui Hristos. Ea coboară și în vremurile noastre în timpul Vecerniei Mari din Sâmbăta Mare, între orele 12.30-14.30.

Coloana despiciată de Sfânta Lumină (1579)

În Sâmbăta Mare a anului 1579, potrivit cronicilor bisericești ale Cetății Ierusalimului, **stăpânitorii turci au interzis Patriarhului grec și creștinilor ortodocși să intre în Biserica Învierii pentru rânduita ceremonie a Sfintei Lumini**. Scrierile nu menționează anul exact, dar spun că, în acea perioadă, patriarh al Ierusalimului era Sofronie, patriarh al Constantinopolului era Ieremia, al Alexandriei era Silvestru, al Antiohiei era Ioachim, iar **sultan al Împărăției Otomane era Murat al III-lea**.

Potrivit izvoarelor scrise, un grup de soldați turci au interzis intrarea ortodocșilor în Biserica Învierii. Mulțimea credincioșilor a așteptat în curtea bisericii toată ziua, chiar și după apusul soarelui. **Patriarhul grec, Sofronie al IV-lea**, era în primul an al patriarhatului său. Era pentru prima dată când și-a asumat săvârșirea celei mai însemnate ceremonii a anului, însă turcii l-au lipsit de acest drept legal. Patriarhul stătea rugându-se în partea stângă a ușii bisericii, lângă o coloană. Și deodată, în timp ce deja se făcuse noapte, coloana s-a despiciat și Sfânta Lumină a izbucnit din interiorul ei. Patriarhul a aprins îndată lumânarea sa și a împărțit Sfânta Lumină credincioșilor. În câteva minute sfânta flacără s-a întins la toți cei care se aflau acolo și curtea bisericii s-a

Păzitorii turci au deschis atunci ușile bisericii și patriarhul împreună cu mulțimea ortodocșilor s-au îndreptat sărbătorește spre Sfântul Mormânt.

Evenimentele acelei zile sunt descrise în toate așa-numitele *Proschintare ale Ierusalimului*, care sunt niște **îndrumătoare pentru închinătorii Sfințelor Locuri**. Cel mai vechi dintre acestea în care se menționează despicierea coloanei, este cuprins într-un prețios manuscris care se află în Biblioteca din München. Este vorba despre de **Codicele Monacensis Graec. 346** care cuprinde *Proschintarul ieromonahului Anania*. Manuscrisul a fost scris de către ieromonahul cretan **Acachie în 1634** și este o copie a vechii lucrări a ieromonahului Anania, scrisă în 1608, adică la 29 de ani după minunea pe care o descrie. Aceasta înseamnă că Anania a avut posibilitatea să adune date despre minune **de la oamenii care au trăit evenimentele**.

Manuscrisul din Biblioteca din München a fost editat pentru prima dată în 1890 de către Papadopoulos-Kerameus în Sankt Petersburg, cu o traducere simultană în limba rusă. Potrivit consemnărilor cretanului

Acachie, ieromonahul Anania povestește următoarele: **„În afara Sfintei Uși, în partea de apus, sunt trei coloane de marmură. Și din coloana din mijloc a ieșit Sfânta Lumină în vremea de demult. Și este crăpată destul de mult și se vede până astăzi. Această minune a arătat-o Dumnezeu în felul acesta: Deoarece în vremea aceea, cei care rânduiau pe patriarh nu l-au lăsat să intre înăuntru să facă sărbătoarea Învierii după obicei. În Sâmbăta Mare, seara, patriarhul cu poporul stăteau mâhnii afară în curte, având lumânările în mâinile lor. Patriarhul stătea pe tronul Sfintei Elena aproape de o coloană. Și atunci a ieșit Sfânta Lumină din acea coloană, despre care am spus că este crăpată destul de mult. Și [Lumina] a mers în susul coloanei lângă care stătea patriarhul. Atunci s-au aprins lumânările pe care le ținea patriarhul, iar apoi a aprins și poporul, după obicei, de la acelea pe care patriarhul le ținea în mâini. Și se spune că atunci când cei ce rânduiau au văzut acea minune, au deschis sfânta ușă și au intrat patriarhul și poporul și au săvârșit sărbătoarea după obicei.”**

Aceeași istorisire, cu câteva informații în plus, este cuprinsă în multe Proschintare ale Ierusalimului care au fost editate în secolele următoare. **Cea mai veche ediție ale acestor călăuze se întâlnește la Viena în 1749**, cu titlul: Proschintarul Sfintei Cetăți a Ierusalimului, care a fost scris de păzitorul Sfântului Mormânt, arhimandritul Simeon.

În ediția de la Viena se menționează un eveniment în plus, care are legătură cu un **emir arab, pe nume Tunom**. Acesta în vremea minunii se afla în curtea Bisericii. **Când a văzut aprinderea coloanei a conștientizat autenticitatea minunii și a mărturisit coreligionarilor lui puterea lui Iisus Hristos**. După ce a discutat cu ei în contradictoriu, această mărturisire a lui a fost pricina de a fi executat și de a i se da trupul focului spre ardere. Astăzi el este considerat oficial drept **mučenic al Ortodoxiei, pomenirea lui se săvârșește la 18 aprilie, iar moaștele lui se află în Mănăstirea Megali Panaghia din Ierusalim**.

Haralambie Skarlakidis, *Sfânta Lumină – Minunea din Sâmbăta Mare de la Mormântul lui Hristos – Patruzeci și cinci de mărturii istorice (sec. IV-XVI)*, Atena, 2015

Programul săptămânii 23 aprilie – 30 aprilie 2017

Duminică	23 aprilie	8 - 12	- Sf.Liturghie (Sf.M.Mc.Gheorghe) și pomenirea ctitorilor - HRAM
Luni	24 aprilie	17 - 19	- Acatistul Sf.Mărturisitori din Transilvania – Pr.Dragoș
Marți	25 aprilie		- Program administrativ (zi liberă)
Miercuri	26 aprilie	9 – 10	- Sfințirea mică a apei – Pr.Dragoș
Joi	27 aprilie		
Vineri	28 aprilie	9 - 11	- Taina Sf.MASLU
Vineri	28 aprilie	17 – 18	- Slujba acatistului – Pr.Dragoș
Sâmbătă	29 aprilie	8 - 11	- Sf.Liturghie și pomenirea celor adormiți – Pr.Dragoș
Sâmbătă	29 aprilie	17 - 18	- Vecernia duminicii a 3-a după Paști– Pr.Ticu
Duminică	30 aprilie	8 - 12	- Sf.Liturghie (a Mironosițelor) - Pr.Ticu
Duminică	30 aprilie	17 - 18	- Paraclisul Maicii Domnului și cateheză - Pr.Ticu